

Greger Antoft ber mig skriva något om Image förlag. Det är som att fånga en hägring. Visserligen existerar ett antal konkreta utgåvor som jag strax skall säga någonting om, men mycket stannade på papperet i form av skisser eller förblev vad som också ligger dolt i förlagsnamnet: imaginärt.

Konstnärgruppen Imaginisterna bildades av CO Hultén och Max Walter Svanberg i Malmö under andra hälften av fyrtiotalet. Det är svårt att säga exakt när, om den saken har det tvistats liksom om upphovsrätten till själva namnet. Övriga medlemmar var Anders Österlin, Gösta Kriland och Gudrun Åhlberg. På sluttampen fick gruppen ett viktigt tillskott: Bertil Lundberg, men då hade Svanberg efter diverse konflikter redan lämnat gruppen. Hans beslut var som en amputation: gruppen gick inte längre på två ben utan på ett, CO Hultén. Det räckte inte: efter ytterligare någon tidigare planerad gemensam utställning upplöstes gruppen och var och en fortsatte på eget håll. Men man kan nog hävda att den imaginistiska andan under många år levde vidare, dels genom Bertil Lundbergs grafiskskola, dels genom något yngre konstnärer som Ola Billgren och Uno Svensson.

Image förlag fanns kvar längst. Det började med att Hultén inte hade lyckats hitta någon utställningslokal för sina frottage – en teknik där man gnuggar fram bilden mot ett ojämnt underlag, trä, mur, metall eller annat. Då beslöt han i stället ge ut en bilderbok, *Drömmar ur bladens händer* (1947), med ett företal av ännu sympatiserande Svanberg. Boken återutgavs senare i avsevärt utökad upplaga (kalejdoskop 1983) med Svanbergs text utbytt mot en mer ambitiös utredning av Sune Nordgren. 1949 anordnades en utställning med ett par inbjudna deltagare utöver gruppmedlemmarna. Katalogen – *Skånsk avantgardekonst* - blev förlagets andra utgåva: en vacker trycksak i liten upplaga med originallitografier mellan och under texten. Därefter följde i lugn takt tre grafikappar: en gemensam för gruppen, en av Svanberg och en av Lars Engström, en konstnär som stod utanför gruppen men uppskattades för sina tekniskt drivna träsnitt.

Mera litterär inriktning fick förlagets två sista titlar: Arthur Rimbauds *En tid i helvetet* (1953), illustrerad och formgiven av CO Hultén, samt Resan mellan poesi och poesi (1955), Göran Printz-Påhlsons debutdiktsamling, nu med Anders Österlin som formgivare och illustratör.

Inalles sju utgåvor på åtta år således. Ambitionerna var höga, men pengar saknades. Genom Artur Lundkvists förmedling var Rimbaud en favorit för såväl Hultén som Svanberg. Meningen var att dennes *Illuminationer* också skulle utges, den här gången med Svanbergs illustrationer. Men Svanberg hoppade av och Image förlag skulle heller aldrig ha mäktat med den ståtliga bok som sedermera utgavs av Allhems förlag (1958). Utgiven långt senare (ellerströms förlag 2002) blev också Thorsten Fiskare av Stagnelius med illustrationer av Gösta Kriland. En rad andra böcker planerades: Franz Kafkas *En svältkonstnär*, Apulejus *Den gyllene åsnan*, *La Fontaines fabler*. Sedermera berömde Öyvind Fahlström översatte som strävsam nykomling markis de Sades *Filosofin i sängkammaren* och hade tankar på att upptas i imaginistgruppen. Den översättningen har av någon anledning förblivit opublicerad.

Ett hinder för verksamheten var säkert också det bristande intresset utifrån. Med några undantag, signifikativt nog författare som Gunnar Ekelöf och Artur Lundkvist, blev gensvaret svagt. Image förlag upphörde 1956, ett litet djungeläventyr med expeditjonsdeltagare som alla efterhand har försvunnit.

Lasse Söderberg